

VÅGA
VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Birkaskolans förskola
Mälaröarnas Montessoriskola
Ekerö kommun**

**Jessica Sahlin Jansson Nacka kommun
Kristina Laestander Roos Nacka kommun**

Vecka 19- 20 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	14
<i>Förskolechefens ansvar</i>	16
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	20
REFERENSER	20

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Förskolan ska själv fylla i dessa uppgifter och lämna till observatörerna inför observationen. Detta informationsblad läggs in i rapporten och blir offentlig. Informationen ska vara kortfattad, saklig och neutral. Observatörerna har rätt att justera i texten.

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Birkaskolan
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Fristående föräldrakooperativ, Mälarö montessori ek.förening
Antal avdelningar.	6 st
Ev. profil på förskolan.	Montessoripedagogik

Statistik

Antal barn:	108
Antal pedagoger i barngrupp	23 st
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	5,45 barn/pedagog (småbarn 4 barn/pedagog, syskon 6,6 barn/pedagog)
Antal legitimerade förskollärare.	1 förskollärare (8 montessorilärare, 1 fritidspedagog, 2 montessorilärare under utbildning)

Organisation /Ledning

Beskriv hur förskolan är organiserad. Observera att inga namn ska anges.

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Rektor och biträdande rektor samt ledningsgrupp med 5 st utvecklingsledare
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	2080 timmar/år

OBSERVATIONENS METOD

Vi är två observatörer som besöker förskolan under tre dagar, den 9, 10 och 12 maj. Före och under observationen läser vi förskolans olika dokument och vi observerar verksamheten på förskolans samtliga avdelningar såväl inne som ute. Intervju med rektor sker under vår första dag i förskolan och andra dagen intervjuar vi avdelningsansvariga pedagoger från respektive avdelning. Vi samtalar också med pedagoger och barn under vårt besök på avdelningarna. Övrig tid analyserar och skriver vi observationsrapporten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Birkaskolans förskola ligger i ett villaområde inte alltför långt från Ekerö centrum och med närhet till naturen. Förskolan startade 1984 och drivs som föräldrakooperativ av Mälareöarnas Montessori Ekonomisk förening. Sedan år 2000 ingår även skolverksamhet för barn i åldrarna 6-16 år. Förskolan har sex avdelningar med 108 barn i åldrarna 1-5 år.

Starka sidor i förskolan är ett medvetet värdegrundsarbete och pedagogernas respektfulla förhållningssätt, vilket ger barnen arbetsro och goda möjligheter till utveckling. Barnen uppmuntras också att ta ansvar i sin vardag. Rektors systematiska kvalitetsarbete och demokratiska arbetssätt ger pedagogerna inflytande och delaktighet.

Bland förbättringsområden finns användandet av pedagogisk dokumentation som gör att barnen kan reflektera över sitt eget lärande. Även arbetssätt som innefattar användandet av modern teknik och alla barns möjlighet till fritt skapande behöver förbättras. Arbetet kring genusfrågor bör fortsätta, framför allt gällande att motverka traditionella könsmonster. Vi saknar en plan med konkretiserande mål som tydliggör kopplingen mellan läroplanen och Montessoripedagogiken.

Starka sidor

- Pedagogernas respektfulla förhållningssätt gentemot barnen och ett arbetsklimat som ger barnen trygghet och arbetsro.
Normer och värden
- Pedagogernas arbetssätt som stimulerar barnens förmågor inom språk, matematik och naturvetenskap, samt en miljö som stödjer barnens lärande.
Utveckling och lärande
- Barnen ges möjlighet att ta ansvar i sin vardag, ha inflytande i sitt lärande och uppmuntras till självständighet. *Ansvar och inflytande*
- Rektors systematiska kvalitetsarbete och det demokratiska arbetssätt som ger pedagogerna delaktighet. *Förskolechefens ansvar*

Förbättringsområden

- Arbetsätt som motverkar traditionella könsmönster, samt arbetet med barn med annat modersmål och kulturell identitet i enlighet med läroplanens mål.
Normer och värden och Rektors ansvar
- Pedagogisk dokumentation som möjliggör för barnen att följa sin egen lärprocess och som ger pedagogerna ett stöd i utvecklingen av förskolans verksamhet.
Utveckling och lärande
- Arbetsätt inom områdena modern teknik och estetiskt arbetsätt som ger barnen ytterligare verktyg i sina lärprocesser.
Utveckling och lärande
- Tydliggöra konkretiserade mål med utgångspunkt från läroplanen och Montessorimetodiken. *Förskolechefens ansvar*

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolan har en Likabehandlingsplan där bland annat det förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling beskrivs, samt metoder för likabehandling utifrån lagens grundområden. Det finns metoder för ett främjande arbete och rutiner för akuta åtgärder. Likabehandlingsplanen utvärderas årligen av pedagoger och ledning. I förskolan finns också beskrivna mål, syfte och metoder gällande barn i behov av särskilt stöd och genusarbetet. Vi ser exempel på metoder som främjar barns lika värde och att verksamheten anpassas till alla barn utifrån individuella förutsättningar. Förskolans miljö är anpassad till alla barn oavsett kön och vi ser att pedagogerna bemöter barnen på ett likvärdigt sätt. Vid några tillfällen uppfattar vi att pedagoger inte motverkar traditionella könsroller. Vi hör det exempelvis när barnens platser i samlingen bestäms utifrån könstillhörighet och när pedagoger benämner barnen "tjejer" och "killar" istället för vid namn.

Förskolan har barn med olika kulturella bakgrunder. Vi uppfattar att förskolan inte har formulerat metoder som stöd för barn med annat modersmål än svenska och deras kulturella identitet, i enlighet med läroplanens mål.

Vi läser i olika dokument och ser uppsatt på väggar beskrivna mål och intentioner med förskolans värdegrund. Pedagogerna beskriver att verksamheten har sin grund i respekten för barnen och omsorgen om dem. Vi ser det bland de yngre barnen när pedagogerna är i deras närhet och ger dem stöd och hjälp utifrån deras olika behov och förutsättningar. Hos de äldre barnen ser vi exempel på ett kompisystem. På en vägg finns dokumenterat barnens svar på frågan 'Hur är man en snäll kompis?' Barnen har exempelvis svarat: 'Inte bråka utan leka, dela med sig av glass, vara snäll och glad'. Deras förslag på vad de kallar "uppåtpuffar" är: 'låna ut en cykel på gården, akta så att man inte springer på någon, säga förlåt'. Olika känslor illustreras med bilder av "smilegubbar" som är ledsna, arga och glada.

På de yngre barnens avdelningar finns mjuka dockor med olika känslouttryck som barnen leker med. I en intervju med pedagogerna säger de att de uppskattar den glädje och harmoni som finns bland barnen.

Förhållningssätt mellan barn och personal

Vi uppfattar att pedagogerna, både för yngre och äldre barn, är tillåtande mot barnen och respekterar vad de vill göra i sin vardag. Pedagogerna finns i barnens närhet, lyssnar på dem och uppmuntrar dem i leken. Vi är med under flera arbetspass på de äldre barnens avdelningar då vi ser pedagogerna ge barnen stöd i olika aktiviteter de själva valt. Vi ser att även pedagogerna på de yngre barnens avdelningar har ett liknande förhållningssätt.

Vi uppfattar att barnen visar varandra hänsyn och att det finns ett samarbete dem emellan utifrån sina olika förutsättningar. De äldre barnen leker tillsammans, fördelar roller i leken och delar med sig av lekmaterial till varandra. Vi uppfattar att de yngsta barnen ser nyfikenhet på

varandra och leker utifrån sina förutsättningar och de äldsta barnen på samma avdelningar leker tillsammans. Vi ser ett fåtal konflikter och när det sker, finns en pedagog i närheten och hjälper barnen att förstå vad som händer.

Pedagogerna berättar att de samarbetar när någon annan avdelning behöver hjälp. De säger i intervjuer att det finns ett gott samarbete bland pedagogerna, att de uppskattar varandra och förskolans ledning. Vi uppfattar att det råder god stämning och trivsel bland personalen.

Arbetsklimat för barn

Pedagogerna har en låg samtalston med barnen och vi uppfattar att deras närhet till barnen skapar trygghet och ger ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande.

Varje avdelning har rummen möblerade med låga hyllor som bildar olika lekhörnor. Vi ser att möbleringen skapar avskildhet för barnen och överblick för pedagogerna. Under två förmiddagar i veckan delas de äldre barnen in i två grupper; hälften av barnen har uteaktiviteter och övriga barn har sitt arbetspass inne. Vi hör lugn musik spelas och ljus finns tända på borden. Vi uppfattar att arbetspassen har ett lugnt tempo och är stressfria.

Hos de yngre barnen ser vi när pedagogerna ger dem den tid de behöver. I de dagliga rutinsituationerna, så som på- och avklädning vid utelek, matsituationer och toalettbesök uppmuntrar pedagogerna barnen att pröva och de får ta den tid de behöver för av klara av saker själva.

Bedömning i text

Det finns i hög grad en gemensam och förankrad syn på värdegrunden i förskolan. Pedagogerna har värdegrunden som utgångspunkt för arbetet med barnen på alla avdelningarna.

Det saknas i förskolan beskrivna mål och metoder för arbetet med barns olika kulturella identiteter och deras kommunikativa utveckling. Samsyn i att motverka traditionella könsmonster skiljer sig åt bland pedagogerna.

Det bedrivs till stora delar ett aktivt arbete mot diskriminering och kränkande behandling och det finns en likabehandlingsplan som visar målet med arbetet. Förskolan har även andra beskrivna planer som syftar till att utveckla förståelse för alla människors lika värde.

Pedagogerna har i hög grad ett respektfullt förhållningssätt gentemot barnen och barnen visar varandra hänsyn och god vilja till samarbete utifrån sina förutsättningar.

Pedagogerna respekterar varandra, samarbetar, fördelar arbetet och hjälps åt när det behövs. Hela verksamheten präglas i hög grad av ett arbetsklimat som gynnar barnens lärande. Pedagogernas närhet till barnen och den stressfria miljön skapar trygghet och arbetsro.

Bedömning enligt skala¹

Stora brister i kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur enheten arbetar för att varje barn ska utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga utifrån detta målområde i läroplanen

Birkaskolans förskola har en Montessoriprofilering som gäller barn i alla åldrar. Detta innebär ett arbetssätt som präglas av Montessoripedagogikens sex grundläggande principer, vilka vi kan läsa om i Verksamhetsberättelsen för 2015/2016. Kortfattat kan dessa principer sammanfattas med att barnet ses som en kompetent individ som klarar det mesta själv. Pedagogens viktigaste roll är att vara handledare och ge barnen "hjälp till självhjälp". Förskolans huvudsakliga uppgift är att, i en väl förberedd lärmiljö, arbeta för att barnen skall bli självständiga och ansvarstagande individer.

Vi ser att verksamheten på de äldre barnens avdelningar är strukturerad och inomhusmiljön är utformad efter fem olika ämnesområden: *språk, matematik, sensomotoriska/sinnestränande, natur/kultur och praktiska livet*. "Barnen tränas i att göra ett medvetet val, utföra aktiviteten och därefter plocka undan på sin rätta plats så nästa kamrat vet var sakerna finns", berättar en pedagog för oss.

På de yngre barnens avdelningar finns åldersanpassat lekmaterial och montessorimaterialet är mer begränsat. Förhållningssätt och de grundläggande värderingarna inom Montessoripedagogiken är det viktiga i arbetet med yngre barn, säger pedagogerna. Ju äldre barnen blir får de introduktion i Montessorimaterialet även på de yngre barnens avdelningar. Vi ser att verksamheten anpassas utifrån barnens utvecklingsnivå och behov i leken.

Montessorimetodiken har förankring i läroplanen vilket vi ser i det digitala verktyget *Infomentor*. Här visas Montessoripedagogiken kopplad till läroplanens mål. Vi ser dock ingen plan eller dokumentation i miljön där detta synliggörs för barn och föräldrar.

Vi uppfattar att alla avdelningar har varierande arbetsformer i barnens vardag som exempelvis lekstunder ute och inne, samlingar, sovstund/läsvila och vardagliga rutinsituationer. Montessorimaterialet används i arbetspassen för de äldre barnen och det finns ett schema som pedagoger kan fylla i för att se vilka material barnen har prövat på. Barnen ges möjlighet att själva, efter introduktion av pedagogen, utforska och experimentera med materialet. Vi ser att barnen utöver detta också har tillgång till spel, pussel, skapande, samt bygg- och konstruktionslek med till exempel

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

“plus-plus” och lego. På en avdelning får vi höra att det tas fram mer av detta lekmaterial först på eftermiddagen när leken är mer fri. Pedagogerna frågar barnen vad de vill göra under dagen och de ger förslag om barnen inte kommer på något för stunden. Vi ser hur några av de större barnen efter utevistelsen kommer in och inte riktigt hittar något att sysselsätta sig med. De börjar hoppa runt och vi uppfattar att detta därmed stör de andra barnen. “Vill ni titta i en bok?”, frågar en pedagog. Barnen går tillsammans till bokhyllan och hämtar en bok om urtidsdjur. Tillsammans med pedagogen sitter de ner, bläddrar i boken och pratar om de olika djuren.

Vi ser att pedagogerna uppmuntrar barnen att utforska och upptäcka nya saker. En avdelning arbetar för tillfället med ett tema om *Vikingar*. Tillsammans har de tittat i böcker och på ett tv-program om hur man levde på vikingatiden. En pedagog med särskilt intresse för skapande gör tillsammans med barnen olika föremål som exempelvis sköldar och de har påbörjat ett stort vikingaskepp i kartongpapp. “Vi får se vad det blir av det här!”, säger pedagogen. Ett annat exempel är experiment med växter och hur en fotosyntes går till. Syftet med detta experiment är att kunna jämföra burkens kretslopp med hur vår jord fungerar, får vi veta. På avdelningarna finns stora glasburkar där barnen planterat en växt i jord, vattnat och satt på ett lock.

Vi ser att de äldre barnen pratar med varandra och de hjälps åt att hålla sin miljö iordning. När barnen jobbat färdigt med sin aktivitet plockar de undan efter sig. Vid flera tillfällen ser vi barn som hjälps åt vid till exempel avtorkning av matbordet och i leken. Barnen frågar varandra om de får vara med och leka och påminner varandra om någon glömmet att fråga. Vid ett bord sitter några barn och färgglägger bilder som anknyter till sitt vikingatema. Ett barn kan inte bestämma sig för vilken färg som skall användas. De andra kamraterna runt bordet kommer med förslag och skickar barnet olika pennor. De yngre barnen har också brickor med tillhörande lekmaterial på och vi ser att även de sätter tillbaka brickor i hyllorna när de lekt färdigt. De uppmuntras också av pedagogerna att hjälpa till med städning.

På samtliga avdelningar ser vi olika språkutvecklande arbetssätt. Pedagogerna lyssnar på barnen, för samtal med dem, sjunger sånger och läser sagor. I grupperna för de yngre barnen arbetar pedagogerna med sago- och sångpåsar. Vid vårt besök leker barnen med påsar som innehåller material till “Bockarna Bruse” och sången “Var bor du lilla rätta?”. I påsen med “Bockarna Bruse” finns exempelvis tre plastdjursgetter, en tågbanebro, ett troll och en grön tygbit. Både ensamma och tillsammans med en pedagog sjunger de sången och leker med djuren. Vi ser även att pedagogerna använder sig av teckenkommunikation i samtal med barnen och i samlingen. Vi är med i en samling med de äldre barnen när det ska ha språkträning. På golvet framför sig lägger pedagogen en keps, en bok, en legobit och en penna. Hon börjar med att hålla upp en bild och ljudar bokstaven K. “Vet ni något som börjar på K?”, frågar hon barnen. De tänker efter och ett barn ropar: “keps!”. Barnet får ta med sig bokstavsbilden till en griffeltavla och där försöka skriva bokstaven med hjälp av att titta på kortet. Samlingen fortsätter på samma sätt med alla fyra objekten på golvet.

På samtliga avdelningar för yngre och äldre barn ser vi arbetssätt som stimulerar barnens matematiska tänkande. Hos de yngre barnen är vi med i samlingar där pedagogerna sjunger sånger med barnen där de använder sig av olika räkneord. De räknar till tre och håller upp fingrarna för att visa barnen antal i exempelvis sången “Tre små apor hoppade i sängen”. I en samling använder sig pedagogen av figurerna “Babblarna”. Bilder av figurerna läggs upp i ordningsföljd på golvet och barnen får sedan föreslå vilka figurer som hör ihop med vilken bild. Vi ser sammanhängande räknekulor i antalet ett till och med fem som pedagogerna gjort själva för att utmana barnen matematiskt. På de äldre barnens avdelningar finns en mängd olika Montessorimaterial som är tänkt att stimulera och utveckla det matematiska tänkandet och även bygg-och konstruktionsmaterial. Ett barn visar hur hon gör när hon bakar. Hon visar olika ingredienser och det decilitermätt hon använder sig av. En pedagog visar den receptbok med tydliga instruktioner som avdelningarna har och som syftar till att barnen

skall klara bakningen och beräkningarna själva. Något barn bakar bröd till mellanmålet varje dag, säger hon.

Ett av de fem områdena inom Montessoripedagogiken är *natur och kultur*. Där finns iordningställt material som exempelvis fakta om olika djur, växter och länder. Förskolan har sedan mars 2016 blivit *Grön Flaggcertifierade* vilket gör att barnen aktivt arbetar med olika naturvetenskapliga teman. I Grön Flaggrapporten ser vi en dokumentation på när de yngre barnen haft ett tema om vatten och is. Vi kan där också läsa att förskolan bland annat arbetat med återvinning och källsortering och vi ser kärll för återvinning på de olika avdelningarna. Alla avdelningar har ett akvarium med fiskar och levande växter som barnen får vara med och sköta om. Utomhus finns lådor för olika typer av odlingar och barnen vistas dagligen utomhus och går till skogen varje vecka.

Två till tre dagar i veckan finns en av pedagogerna med särskilt intresse för skapande verksamhet i en ateljé som de äldre barnens avdelningar har tillsammans. En pedagog berättar att barnen i ateljén får möjlighet till att prova olika skapande tekniker. Vi ser inte under våra observationsdagar att denna ateljé används av barnen. De olika avdelningarna har stafflin framme i sin miljö och vi ser vid några enstaka tillfällen barn som spontant går och målar. På en avdelning sitter några barn och pysslar med piprensare och trolldeg. I övrigt ser vi inte estetiskt arbetssätt användas av pedagogerna som verktyg i lärprocesser i någon större utsträckning.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Varje avdelning har varsin digital lärplatta. Pedagoger berättar för oss att lärplattan används mer eller mindre frekvent, men att de äldre barnen ibland använder sig av olika pedagogiska spel och appar. Vi får också höra att lärplattan används bland annat till att forska om olika intressanta saker, exempelvis inom ett vikingatema och att lyssna på olika djurs läten. Förskolan har en stor tv-skärm i ett större gemensamt utrymme som främst används till filmvisning då och då. Vi ser att barnen, tillsammans med en pedagog, vid ett tillfälle ser en film under ”läsvidan”. En digital bildram finns i en avdelnings kapprum som, vad vi kan uppfatta, inte uppdateras ofta. Pedagogerna berättar för oss att de enklast och oftast tar bilder i verksamheten med sina egna telefoner. Vi ser inte under våra observationsdagar att modern teknik används i lärprocesser i någon större utsträckning, inte heller exempel på hur de arbetar med ett källkritiskt förhållningssätt. Vi får dock berättat för oss att de äldre barnen, framför allt i sitt ämnesområde *natur och kultur*, tränas i att konstruktivt ifrågasätta vad de ser, läser och hör.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Under vår observation ser vi att verksamheten anpassas till alla barn utifrån deras individuella behov. Pedagogerna planerar verksamheten på ett särskilt sätt till barn som behöver extra stöd. Montessorimaterialet är anpassat efter olika utvecklingsnivåer och vi ser att barnen integreras med övriga barn i samlingar och andra aktiviteter efter sin förmåga. I samverkan med föräldrarna ansöker förskolan om extra resurstöd från kommunen och väljer därefter hur det stödet kan användas på bästa sätt. I kommunen finns ett resursteam som kan ge förskolans personal stöd vid behov. Vi uppfattar att alla barn får möjlighet att delta i aktiviteter utifrån sina förutsättningar och pedagogerna på de yngre barnens avdelningar använder sig av teckenkommunikation i samlingar och andra samtal med barnen.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Inom Montessorimaterialets ämnesområde *kultur* finns möjligheter för barn med annat modersmål att visa sitt land och sin kultur. Inom området ser vi bland annat pussel med bilder

på barn med olika kulturella skillnader. Pedagogerna uttrycker att det ibland är svårt med olika språktillhörigheter men om något barn talar engelska är det lättare. I en samling med de äldre barnen sjunger barnen en födelsedagssång både på svenska, engelska och spanska. 5-årsgruppen på förskolan har ett samarbetsprojekt med en förskola i Italien, en så kallad fadderskola. Barnen utbyter erfarenheter med varandra och de kommunicerar via *Skype*. På biblioteket lånar pedagogerna ibland böcker som belyser olika kulturer. Vi ser dock inga beskrivna mål och metoder för detta arbete.

Dokumentation av barns lärande

Alla barn på förskolan har sin egen ”Montessoripärm”. Dessa pärmar är inte tillgängliga för barnen utan är undanställda på kontoret. I denna pärm samlas främst bilder på barnet i olika aktiviteter och händelser under ett register som exempelvis ”jag och min familj”, ”jag kan”, ”vad jag gör på förskolan”. Syftet med pärmarna är att barnen ska få ta med sig dessa när de slutar på avdelningen, berättar pedagogerna och säger att de inte vet varför pärmarna inte är tillgängliga för barnen. De berättar att förskolan just nu befinner sig i ett mellanläge mellan digital- och pappersdokumentation. Förskolan befinner sig i ett skifte mellan två olika digitala kommunikationsverktyg, *Förskoleappen* och *Infomentor*. ”Skolan och förskolan skall använda sig av samma är tanken”, berättar rektor. I *Förskoleappen* läggs bilder in som visar barnen i olika aktiviteter och i vissa fall är barnen med och gör dessa bildval. I övrigt ser vi i liten utsträckning dokumentation i lärmiljön som ger barnen möjlighet att ta del av och reflektera kring sina egna lärprocesser. De pedagoger vi talat med tycker själva att de kan bli bättre på användandet av modern teknik i reflektioner tillsammans med barnen i vardagen.

Föräldrarna har möjlighet att kontinuerligt ta del av information kring barnens vardag. Via *Förskoleappen* får de ett sms till sin mobil när pedagogerna lagt in nya bilder av deras barn i verksamheten. Appen har dessutom en bloggfunktion vilket gör det möjligt för pedagogerna att kommunicera med föräldrarna vid behov. I *Infomentor*, det framtida digitala verktyget, finns dessutom en utvecklingsplan för varje barn. Där finns Montessoris kunskapsmål kopplade till läroplanens mål för föräldrarna att ta del av.

Varje termin bjuder pedagogerna in föräldrarna till utvecklingssamtal då de tillsammans gör upp en plan för barnets fortsatta lärande och utveckling. Inom kort skall förskolan ha vernissage för föräldrarna och visa upp vårens temaarbeten.

Miljön som stöd för lärandet

Förskolans lokaler är olika utformade, men varje avdelning har ett gemensamt tänk i inredning av miljön med ”rum i rummen”. Låga hyllor och små möbler som är anpassade efter barnens storlek gör att barnen får tillgänglighet till materialet och pedagogerna har överblick. Allt material har sin bestämda plats på hyllorna, ibland även med text på kanten. På varje avdelning finns material som utmanar och stimulerar barnens språkliga, matematiska och naturvetenskapliga tänkande. Vi ser också i vissa fall möjligheter till fritt skapande samt soffor och fåtöljer med möjlighet till sagoläsning. Vid frågan till några barn om de brukar vara inne och skapa i ateljén svarar de: ”nej, det är de vuxna som bestämmer när vi får gå dit”. För de yngre barnen finns i första hand åldersanpassat förskolematerial och på de äldre barnens avdelningar i huvudsak Montessorimaterial utifrån de olika ämnesområdena. Även de äldsta barnen på avdelningarna för de yngre har tillgång till visst Montessorimaterial.

Förskolan har tre olika utomhusgårdar. Den största av gårdarna är en skogs-/trädgårdstomt

med nedhuggna träd, stenhögar, gungor, hästkärra, lekcyklar med mera. På de andra gårdarna finns lekhus, roddbåt, sandlåda och ytor att springa runt. Vi ser att de äldre barnen leker olika roller, gungor, cyklar och strosar runt. Pedagogerna är stationerade på olika platser på gården, och vi uppfattar att de inte är aktiva i barnens lekar på samma sätt som vi ser att de är inomhus.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Pedagogerna berättar för oss att de ibland går till biblioteket i Ekerö centrum tillsammans med barnen. De utnyttjar också skogen och närliggande parker då och då. En gång per år åker de äldsta barnen på en dagsutflykt med hyrd buss, i år går resan till Skansen. De barn som nu arbetar tematiskt med vikingarna skall åka på studiebesök och titta på gamla fornlämningar från vikingatiden. De yngre barnen har vid några tillfällen fått se på teater. Då har förskolan hyrt in en teatergrupp som kommer till förskolan. De går också någon gång i veckan till skogsmarker i närheten.

Vissa pedagoger som går Montessorit utbildning gör sin praktik på förskolan, i övrigt tar de inte emot lärarstudenter eller liknande.

Bedömning i text

Förskolans innemiljö är i hög grad strukturerad och verksamheten utgår från läroplanen. Det saknas dock en arbetsplan där kopplingen mellan Montessoripedagogiken och läroplanens mål tydliggörs.

Montessorimetodiken är väl synlig på de äldre barnens avdelningar och detta ger dem utmaningar och kreativa möjligheter. De yngre barnen ges till stora delar möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Barnen får i viss utsträckning pröva olika arbetssätt och arbetsformer. Dock kan arbetssätt utvecklas som stimulerar barnens estetiska förmågor, teknikanvändning och barnens delaktighet i sina lärprocesser.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen är vanligt förekommande. Detta är väl synligt i de äldre barnens arbetspass och i de yngre barnens fria lek såväl inomhus som utomhus.

Arbetssätt som stimulerar barnens språkutveckling, matematiska tänkande och naturvetenskap är vanligt förekommande i förskolan. Pedagogerna på samtliga avdelningar har arbetssätt som stimulerar barnen utifrån deras mognad och utvecklingsnivå.

Verksamheten anpassas till stora delar för barn med särskilda behov. Det finns metoder och resurser som stöd i arbetet.

Verksamheten anpassas till stora delar för barn med annat modersmål och pedagogerna har en barnsyn och ett likabehandlingsarbete som stödjer detta. Förskolan kan dock tydliggöra mål och metoder inom detta arbete.

Dokumentation av barns läroprocesser saknas till stora delar och barn har i liten utsträckning möjlighet att vara delaktiga. Förskolan behöver utveckla arbetssätt, inom såväl digital som andra former av pedagogisk dokumentation. Barnen bör ges större delaktighet och dokumentationerna kan också tillvaratas i utveckling av verksamheten.

Lärandemiljön är i hög grad stimulerande, utmanande och mångsidig såväl inomhus som utomhus. Miljön är anpassad efter barnen och deras olika behov tillgodoses i stor utsträckning.

Närområdets möjligheter tas delvis tillvara i verksamheten och barnen erbjuds i viss utsträckning kulturella och andra upplevelser som vidgar deras lärande.

Bedömning enligt skala

Ansvar och inflytande för barn

Beskrivning

Barns ansvar för det egna lärandet

Maria Montessoris grundtanke var att "hjälpa barnen att hjälpa sig själva". Vi ser att barnen vid flera tillfällen ges möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande och sin miljö. De får välja vad de vill göra, tar sitt material och sätter sig antingen vid ett bord eller på en liten matta. Vi ser flera barn, både yngre och äldre, som väljer att sitta med olika praktiska vardagsövningar som finns på små brickor. När de tycker att de är klara diskar de exempelvis apelsinpress och bananskivare, lägger tillbaka på brickan och ställer tillbaka på sin rätta plats i hyllan.

Pedagoger berättar att när barnen börjar i förskolan arbetar de aktivt med att träna på att visa varandra respekt, bland annat genom att fråga om lov när man vill vara med och leka. Vi hör när ett barn frågar några kamrater, som sitter och leker med lego, om hon/ han får vara med i leken. "Ja", säger barnen och ger kompis en plats. Hos de yngre barnen ser vi hur ett barn sitter och leker med en sagopåse. En kompis kommer och sätter sig vid barnets matta. "Du måste fråga först", påminner pedagogen. "Får jag vara med?", säger då barnet och de fortsätter leken tillsammans.

Vid matsituationen ansvarar en av pedagogerna för dukning av borden. Ett barn som uttryckt önskan, får hjälpa pedagogen med att duka fram tallrikar, bestick och glas. På en avdelning för yngre barn ser vi att pedagogerna ritat ringar på dukarna för var tallriken skall stå samt markeringar för placering av bestick och glas. Vi uppfattar att detta är ett sätt att stärka barnens självständiga lärande. På alla avdelningar ser vi att maten läggs upp i små karotter för att underlätta för barnen att själva ta för sig och skicka vidare till kamraten bredvid. Även vatten och mjölk finns på bordet i små glaskannor. Efter avslutad måltid plockar barnen undan efter sig och torkar borden efter förmåga. På en avdelning ser vi, inför lunchen, att de

äldre barnen själva tar tallrik med mera från en hylla i deras höjd och dukar sin egen matplats.

På förskolans avdelningar för de yngsta använder man sig i möjligaste mån av ”up and go”-blöjor. Detta är ett medvetet val för att barnen även i denna situation ska bli självständiga, berättar en pedagog. En vuxen finns till hands och hjälper barnen när det behövs.

Före och efter uteleken ges barnen tid och uppmanas av pedagoger att klara av- och påklädning själva. Vi ser att barnen i möjligaste mån tar ansvar för sina kläder och att pedagoger finns i närheten som stöd för den som behöver hjälp.

Hur barn ges inflytande över verksamheten

När det är dags för arbetspass på förmiddagarna för de äldre barnen får de frågan om vad de vill göra. De väljer själva sin aktivitet och plockar undan om de vill göra något annat. Pedagogerna säger att avdelningarna för de äldre barnen i huvudsak har Montessorimaterial, men också andra åldersanpassade förskolematerial som behövs till barnens fria val av aktiviteter. Om barnen känner ’spring i benen’ har de möjlighet att gå ut en stund och röra på sig. Frukost, frukt med mera finns för alla som önskar på morgonen. Vi ser två barn som sitter med sin frukost vid ett litet bord, dukat med porslinskoppar och blommor på bordet.

Vi ser att även att de yngre barnens pedagoger ger dem möjligheter till egna val av aktiviteter och barnen leker utifrån sina behov och intressen.

Demokratiska arbetsformer

Pedagogerna berättar att det är barnens intressen som styr vilket tema de ska jobba med, “därefter får vi se vad det blir, det beror på barnen”, säger de. Ett exempel på det är temaarbetet om vikingar som har sin utgångspunkt i barnens intressen och deras olika frågor.

Planerade aktiviteter finns som exempelvis vid samlingar och skapandestunder, förutom de dagligen återkommande rutinsituationerna. Det finns ramar i verksamheten och vi ser att barnen har inflytande inom dessa och att förskolans pedagoger har ett flexibelt synsätt gentemot barnen. Vi uppfattar att barnen inte i samma utsträckning kan påverka planering och innehåll utifrån egna mål i sin läroprocess och att pedagogisk dokumentation där barnen är delaktiga saknas. Vi ser en mall för barnintervju där det finns faktafrågor till barnen, men inte frågor om vad barnet har lärt sig, önskar lära sig, tycker bäst om att göra i förskolan eller vilka förslag till förändringar de vill ha.

Inga formella forum för demokrati finns på förskolan. Det vi ser är att pedagogerna dagligen har ett demokratiskt förhållningssätt gentemot barnen.

Samverkan med föräldrar

Föräldrarna får månadsbrev med information gällande verksamheten. De bjuds in till utvecklingssamtal och föräldramöte en gång per termin, samt under året förekommande traditioner som lucia, sommarfest, vernissage med mera. Alla barn i förskolan har en individuell utvecklingsplan som pedagogerna kommer fram till tillsammans med föräldrarna vid utvecklingssamtalet.

Det finns ett föräldraråd på förskolan och varje år får föräldrarna möjlighet att göra sin utvärdering av verksamheten genom Våga Visa kundundersökning. Pedagogerna har också daglig kontakt med föräldrarna vid hämtning och lämning samt via det digitala verktyget *Förskoleappen* som innehåller blogg med foton av barnen i verksamheten, anslagstavla med information och en chattdel med föräldrarna.

Bedömning i text

Barnen ges i hög grad möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön. Pedagogerna på alla avdelningar har ett arbetssätt som uppmuntrar barnens självständighet.

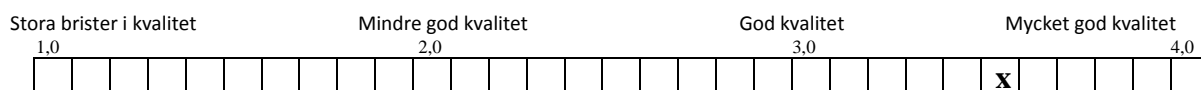
Barnen har i hög grad möjlighet att, inom ramarna, påverka sin vardag. Barnens tankar och intressen tas i hög grad till vara i den dagliga verksamheten och i viss mån har de även inflytande i planering av verksamheten.

Barnen har i mindre utsträckning möjlighet att påverka arbetssätt utanför uppsatta verksamhetsramar och det saknas metoder som gör det möjligt för barnen att påverka och följa upp sin läroprocess över tid.

Formella forum för demokrati förekommer inte i verksamheten. Vår bedömning är dock att hela verksamheten genomsyras av pedagogernas demokratiska förhållningssätt gentemot barnen.

Föräldrarna ges i relativt stor utsträckning information om verksamheten och i dialog med pedagogerna vetskap om barnets utveckling.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Birkaskolans Montessoriförskola startade sin verksamhet 1984 och har därefter utvidgats allteftersom. Idag har förskolan sex avdelningar med sammanlagt 108 barn. Förskolan tillhör Birkaskolan, som startade år 2000 och som har verksamhet från förskoleklass till årskurs nio, samt fritidsverksamhet. Hela verksamheten är ett enskilt drivet föräldrakooperativ med ett övergripande ansvar och med en rektor som har ett delegerat verksamhetsansvar för såväl förskolan som skolverksamheten. Biträdande rektor har ansvarsuppgifter i skolan och en ledningsgrupp finns, bestående av rektorer, samt förskolans och skolans utvecklingsledare. I förskolan finns utsedda pedagoger med avdelningsansvar och två utvecklingsledare för de yngre respektive äldre barnens avdelningsverksamhet.

Ledningsgruppen träffas varje vecka och diskuterar då exempelvis utvecklingsarbete, långsiktiga frågor och synpunkter som de olika arbetslagen kommit med. Rektor är i förskolan i snitt en dag per vecka och har bland annat träff med de avdelningsansvariga pedagogerna. Rektor säger att det är viktigt med förankring för att utveckling av verksamheten ska kunna ske och här har utvecklingsledare och avdelningsansvariga en viktig roll. En kväll i månaden har förskolan personalmöte som rektor ansvarar för och innehållet i de fyra studie-/planeringsdagarna under läsåret planeras av rektor och ledningsgruppen. Rektor har medarbetarsamtal, samt lönesamtal en gång per år med de anställda.

Samtliga pedagoger har 1-2 timmars individuell planeringstid varje vecka och utvecklingsledarna har en dag per vecka avsatt till administrativt arbete. De avdelningsansvariga pedagogernas träffar sker på dagtid. Samma gäller för förskolans arbetslag för de äldre barnen som har arbetslagsmöte en gång i månaden på eftermiddagen. Då kommer föräldrar in och har "jour" i barngruppen. De yngre barnens pedagoger har sitt månadsmöte på kvällen då de bedömer att deras barn är för små för föräldrajouren. Alla anställda har gemensamt personalmöte på kvällstid varje månad.

Vid en intervju frågar vi rektor och förskolans två utvecklingsledare vad de anser vara de främsta styrkorna i förskolan. Utvecklingsledarna uppskattar den demokrati som råder, alla i personalgruppen har möjlighet att uttrycka vad de tycker och att det finns arbetstrivsel i arbetslagen. Rektor tycker att teamkänslan i förskolan är positiv och även den självständighet och det ansvar varje pedagog tar. Hon uppskattar också den goda föräldrasamverkan som finns. Avdelningsansvariga pedagoger som vi intervjuar säger att de är stolta över barnens självständiga förmåga, deras lustfyllda lärande och att det finns glädje och harmoni bland barnen. Pedagogerna ser sin och barnens goda arbetsmiljö som en styrka i arbetet, de tycker att de har ett gott samarbete i kollegiet och en bra ledning.

Som förbättringsåtgärder nämner rektor det fortsatta arbetet med kravcertifiering i köket och Grön flagg. Inom området *Miljö och hälsa* ser hon det viktigt att stärka på individnivå i syfte att minska pedagogernas sjukfrånvaro totalt sett. Utvecklingsledarna tycker att utemiljön bör förbättras så att barnen kan få fler fysiska utmaningar i leken. Avdelningsansvariga pedagoger nämner också utemiljön som ett förbättringsområde och de ser den pedagogiska dokumentationen som ett område att "fundera över".

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolan har tillsammans med Birkaskolan ett gemensamt "Årshjul" där det systematiska kvalitetsarbetet beskrivs. Vi kan läsa att vid olika tidpunkter under året sker kontinuerliga utvärderingar av verksamheten och att pedagogerna är delaktiga i utvärderingsarbetet vid olika möten och planeringsdagar under året. Regelbunden planering, uppföljning och verksamhetsutveckling sker i olika personalgrupper och på ledningsnivå. Vi ser dokumenterat kvalitetsarbete för förskolan främst i Ekerö kommuns "Kvalitetsdokument läsåret 2015-16" och vi tar del av ett protokoll från ett av ledningsgruppens möten. Arbetslagens planeringar dokumenteras inte på annat sätt än genom egna noteringar, säger pedagogerna.

Vi frågar, i intervjuer med ledning och pedagoger, efter någon plan som visar på konkretiserade mål relaterade till läroplanens olika områden och hur Montessoriarbetet används i måluppfyllelsen. Rektor säger att de inte har något sådant måldokument. Det finns mål- och metodpärm för Montessoriarbetet och att pedagogerna ansvarar för att varje barn har en individuell utvecklingsplan, i samverkan med föräldrarna, säger hon. Rektor berättar att

pedagogerna är delaktiga i beslut som tas och att de är insatta i innehållet i olika måldokument. Vi uppfattar att barnens medverkan i först hand sker i den dagliga verksamheten där de får vara med och ta ansvar utifrån sina förutsättningar. Information till föräldrarna om verksamheten och möjlighet till samråd sker i det dagliga mötet med pedagogerna och vid exempelvis utvecklingssamtal och föräldramöten. Föräldrarna har också möjlighet att ta del av information och handlingsplaner via de digitala verktygen *Förskoleappen* och *Infomentor*.

Dokument som visar på förskolans systematiska kvalitetsarbete:

- *Ekerö kommuns Kvalitetsdokument 2015-16* med bland annat analyser av kundundersökningens resultat och utvecklingsförslag.
- *Likabehandlingsplanen 2015-16* där arbetet med likabehandling och metoder beskrivs för motverkande av diskriminering och kränkande behandling. Förskolan har också särskilda planer för genusarbete och barn i behov av särskilt stöd. Vi ser inte beskrivna metoder som visar på hur förskolans olika kulturer tas till vara och hur barn med annat språk än det svenska stöds i sin kommunikativa utveckling.
- *Våga Visas kvalitetsuppföljning - kundundersökning 2016*. Resultatet visar i stort på mycket nöjda föräldrar beträffande verksamheten, personalen, samt barnens trivsel och trygghet. Resultatet analyseras både på avdelnings- och ledningsnivå.
- *Riktlinjer och rutiner på avdelningarna – 16*. Beskrivning av det praktiska avdelningsarbetet och dagsrutiner är lika för alla avdelningarna, samt förhållningssätt och bemötande kopplad till förskolans värdegrund.
- *Grön Flagg -16* som beskriver hur förskolan arbetat med kretslopp. Fokus har legat på återvinning, odling och vatten där vi i tillhöranderapport kan läsa och se detta arbete dokumenterat i både bild och text.
- *Årshjulet* med beskrivning av det övergripande arbetet med kvalitetsarbetet.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Rektor säger, angående kompetensutveckling för personalen, att utbildning och fortbildning inom Montessoripedagogiken har högsta prioritet. Föreläsningar utifrån verksamhetens behov ges till all personal under någon av årets planeringsdagar, som exempel föreläsning om genus. Ledningsgruppen beslutar om övriga fortbildningstillfällen för personalen. Vi frågar om pedagogerna erbjuds att utbilda sig till förskollärare, eftersom förskolan endast har en anställd förskollärare för tillfället. Rektor menar att det skulle vara bra med kombinationen montessorilärare – förskollärare, men att det inte har funnits intresse för det bland personalen.

Pedagogerna säger att de inte upplever några problem med att få gehör för sina önsknings gällande fortbildning: "man brukar få gå på det man vill". Vi uppfattar att pedagogerna ges möjligheter, i gemensamma planeringar och reflektioner, att utbyta kunskaper och samverka med varandra. De säger att de också ibland deltar i nätverk med andra förskolor på Ekerö med Montessorioriktning.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Inför byte till en ny avdelning har pedagogerna överskolning för barnen under en treveckorsperiod innan sommaren. Barnen får då vara på sin nya avdelning tre dagar per vecka tillsammans med en pedagog från de yngres avdelning. Vid höststarten upprepas överskolningen under en vecka och pedagogerna har överlämningssamtal.

Förskolans äldsta barn lär känna varandra i femårsgrupp en dag i veckan under hela det sista läsåret. De träffas också dagligen i uteleken och ibland åker de på utflykter och den årliga bussresan

tillsammans. Under våren inbjuds de blivande skolbarnen till fritids och förskoleklass och förskolans och skolans personal har ett gemensamt överlämningssamtal.

Bedömning i text

Rektor har i stor utsträckning kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet och arbetar i hög grad med att utveckla verksamheten tillsammans med ledningsgrupp och medarbetare. Pedagogiska kvalitetsfrågor står i fokus i de möten där rektor regelbundet är delaktig.

Rektor tar till stora delar ansvar för att systematisk och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten och detta dokumenteras vanligtvis. Avdelningarnas kvalitetsarbete dokumenteras inte i samma utsträckning.

Pedagogerna deltar till stora delar i förskolans övergripande utvecklingsarbete. Barnen har möjlighet, inom uppsatta ramar, att medverka i och påverka verksamhetens innehåll. Föräldrarna har insyn i verksamheten och ges möjlighet att på olika sätt medverka i det systematiska kvalitetsarbetet.

Inom kvalitetsarbetet saknas konkretiserade mål relaterade till läroplanens olika områden, samt koppling till metoder inom Montessoripedagogiken.

Inom kvalitetsarbetet finns utarbetade planer för likabehandling, genus och för barn i behov av särskilt stöd. Beskrivna metoder saknas som visar på hur förskolans olika kulturer tas till vara och hur barn med annat språk än det svenska stöds i sin kommunikativa utveckling.

Pedagogernas arbete uppvisar vanligtvis en jämn kvalitet mellan avdelningarna. Pedagogerna för de yngre barnen är väl medvetna om värdegrundsarbetets betydelse för barnens trygghet och de äldre barnen får utmaning i sitt lärande genom Montessorimaterial och en stimulerande lärmiljö.

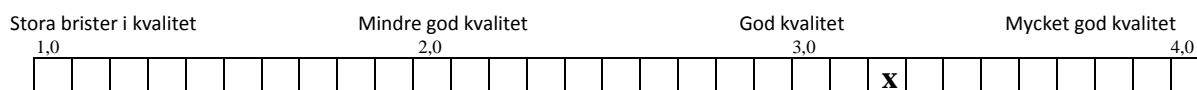
Personalen erbjuds kompetensutveckling som vanligtvis är kopplad till verksamhetens behov, anordnad av ledningen och oftast gemensam för alla anställda. Förskolan saknar till stora delar förskollärarkompetens.

Det finns väl fungerande rutiner och former för pedagogernas samverkan och kunskapsutbyte i olika planeringsmöten, gemensamma personalmöten och planeringsdagar samt till viss del nätverkskontakter i närliggande område.

Det finns till stora delar en fungerande samverkan mellan pedagogerna och ett gemensamt ansvarstagande i verksamheten. Samverkan inom verksamheten och mellan avdelningarna förekommer i viss mån.

Det finns väl fungerande rutiner och former för att underlätta barnens övergångar inom verksamheten och mellan skolformerna.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

*Observationsår: Förbättringsområden
i tidigare rapport:*

Nuläge:

2008 ☐	Utbildning av de utbildade pedagogerna.	Förbättringsområdet är under arbete.
	Möjligheterna till eget skapande behöver utvecklas.	Förbättringsområdet kvarstår.
	Den nya organisationen för förskolan behöver förankras i verksamheten.	Förbättringsområdet har åtgärdats.
	Utvärdering- kopplingen till de olika måldokumenterna behöver förtydligas.	Förbättringsområdet kvarstår.

REFERENSER

Läroplan för förskolan Lpfo98 reviderad 2010, www.skolverket.se

Våga Visa metodbok för observationer 2014

Våga Visa bedömningsmatris förskola, 2015-06-09

Våga Visa frågebank vid observation på förskola, 2014-06-12

Våga Visas kvalitetsuppföljning med enkäter 2016, Ekerö kommun, Pilen marknadsundersökningar mars 2016

Verksamhetsberättelse 2015/2016, Ulrika Söderqvist, Birkaskolan,

Arbetsgång för barn i behov av särskilt stöd i förskolan, Birkaskolan, 2015-08-14

Handlingsplan i Birkaskolans förskola, Birkaskolan

Birkaskolans likabehandlingsplan, Birkaskolan, 2015-09-20

Kvalitetsdokument läsåret 2014/2015, Ekerö kommun

Rutiner för anmälan om kränkande behandling eller trakasserier med bilagor, Birkaskolan, 2015-08-20

Systematiskt kvalitetsarbete likabehandling, Birkaskolan, 2015-09-20

Systematiskt kvalitetsarbete i förskola och skola, Birkaskolan

Riktlinjer och rutiner på syskonavdelningarna, Birkaskolan

Rutiner för upprättande av handlingsplan för förskolan, Birkaskolan

Grön Flagg-16, mars 2016, Ekerö kommun, 2016

Min pärm individuell utvecklingsplan för förskolan, Birkaskolan

